

Valtuutettu Ville-Pekka Timosen ynnä muiden valtuustoaloite humanitaarisen avun lahjoittamisesta Gazaan

KV 25.08.2025 § 100

Valtuutettu Ville-Pekka Timonen jätti 25.8.2025 valtuuston puheenjohtajalle valtuustoaloitteen humanitaarisen avun lahjoittamisesta Gazaan.

Valtuustoaloitteen olivat allekirjoittaneet myös Jenni Tervo, Maija Kuivalainen, Alia Dannenberg, Anni Järvinen, Petteri Tahvanainen, Antti Saarelainen, Milena Varis, Helmi Vanhanen, Terhi Savolainen, Krista Mikkonen, Teija Alanen, Emilia Kangaskolkka, Jarkko Immonen, Irmeli Stenberg-Louko, Outi Kastinen, Tommi Laatikainen, Mari Ojalampi, Katja Asikainen, Kristiina Oinonen, Kaija Majoinen, Anu Honkanen, Satu-Sisko Eloranta, Anni Torni, Ari Tielinen ja Hannu Holopainen.

Päätös:

Lähetettiin kaupunginhallituksen valmisteltavaksi.

KH 09.06.2026

1372/00.02.00.03/2025

Kaupunginhallitus päätti kokouksessaan 1.9.2026 lähettää asian konsernipalvelujen valmisteltavaksi.

Valtuustoaloitteessa esitetään, että Joensuun kaupunki avustaa 40 000 eurolla humanitaarisella avustuksella Gazassa asuvia siviilejä. Avustus annetaan joko rahanapuna tai humanitaarisena apuna yhteistyössä avustusjärjestön tai muun luotettavan tahon kanssa.

Vastaus valtuustoaloitteeseen:

Suomen kuntaliitto antoi kunnille suosituksen rahalahjoitusten tekemisestä Ukrainaan kansainvälisten järjestöjen (mm. Suomen Punainen Risti, Unicef, Pelastakaa lapset ry ja Kirkon Ulkomaanapu) kautta, avun perillemenon varmistamiseksi. Rahalahjoituksen teki Suomessa yhteensä 66 kuntaa. Joensuun kaupunki avusti Ukrainan valtiota humanitäärisenä apuna 40 000 eurolla sodasta aiheutuvassa hätätilanteessa (Kh 28.2.2022 § 97). Humanitäärisen apu pohjautui Ukrainan valtion kansainväliseen vetoamukseen maan ja sen kansalaisten kiireellisestä tukemisesta sekä Ukrainan Suomen suurlähetystön avunpyyntöön. Gazan mahdollisen avustamisen osalta tilanne on erilainen. Suomen Kuntaliitto ei ole lähestynyt kuntia avustamiseen liittyen eikä vastaavia avustamispäätöksiä ole kunnissa tehty samassa laajuudessa. Yleensä ottaen voidaan todeta, että kuntien humanitäärisen tuen myöntämisen tukikäytänteet eivät ole vakiintuneita. Gazan tilanteen myötä kunnissa on kuitenkin noussut tarve pohtia tulisiko kunnilla olla jatkossa jokin rooli humanitääristen kriisien kohtaamien alueiden tukemisessa.

Suomen perustuslain 8 luvun 93 pykälän mukaan ”Suomen ulkopoliitikkaa johtaa tasavallan presidentti yhteistoiminnassa valtioneuvoston kanssa. Eduskunta hyväksyy kuitenkin kansainväliset velvoitteet ja niiden irtisanomisen sekä päättää kansainvälisten

velvoitteiden voimaansaattamisesta siltä osin kuin tässä perustuslaissa säädetään.” Kunnan harjoittamassa kansainvälisessä yhteistyössä on pidetty sallittuna humanitaarisen avun antamista (KHO 1983 II 35), kun päätös ei ole sisältänyt kannanottoa ulkopoliittisiin kysymyksiin eikä toisen valtion sisäisiin asioihin. Kuntalain mukaan (410/2015 § 1) kunnan tehtävänä on ”edistää asukkaidensa hyvinvointia ja alueensa elinvoimaa sekä järjestää asukkailleen palvelut taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestäväällä tavalla”. Suomen valtio on antanut humanitaarista apua Gazaan esimerkiksi YK:n avustusjärjestöjen kautta.

Muutammat kunnat ovat käsitelleet vastaavia valtuustoaloitteita, kuten esimerkiksi Helsinki, Vantaa, Vaasa ja Rovaniemi. Aloitevastauksissa on pohdittu mm. sitä onko kaupungeilla olemassa olevaa yhteistyötä Gazan kanssa ja sitä myöden perusteita auttaa Gazaa, onko humanitäärinen avustaminen yleensä ottaen kunnan vai valtion tehtävä, onko kunnalla varattuna määrärahaa avustuksiin vai olisiko yksi tuen osoitus lopettaa kaikki yhteistyö Israelin kanssa. Yksikään kaupunki ei kuitenkaan ole päättänyt yhteistyön lopettamiseen Israelin kanssa vaan valtuustoaloitteiden vastauksissa on laajasti todettu, että kaupungit noudattavat Suomen valtion linjaa ulkopoliitikassa. Päätökset humanitaarisen avun lahjoittamisesta eroavat kuntakohtaisesti. Helsingin kaupunki päätti vuonna 2024 myöntää avustusta Gazaan, kun taas Vantaan kaupunki päätyi ratkaisuun, jossa kaupunki ”seuraa jatkossakin Suomen valtion linjauksia ja suosituksia liittyen Gazan kriisiin, ja reagoi tarvittaessa.” Rovaniemen valtuusto sai selvityksen, jossa todettiin Suomen valtion osoittavan humanitääristä tukea Gazaan ja Vaasassa valtuustoaloitteen valmistelu on kesken.

Voitaneen todeta, että tilanne Gazassa on epäinhimillinen ja avun tarve on mitä todennäköisimmin valtava. Kansainvälisen avun koordinointi ja rahoitus kuuluvat kuitenkin vakiintuneen käytännön mukaisesti ensisijaisesti valtiolle ja kunnan tehtävänä on huolehtia kuntalain mukaan paikallisten asukkaiden hyvinvoinnista. Joensuun kaupungilla ei ole aiemmin tehty selvitystä tai valmistelua siitä tulisiko kaupungin linjata globaalien humanitääristen kriisien (sodat, luonnon katastrofit tms.) avun myöntämisestä ja varata em. tarpeeseen määrärahaa talousarviossa. Tällä hetkellä Joensuun kaupungilla ei ole erikseen määriteltyä määrärahavarausta humanitäärisen avun myöntämiseksi. Joensuun kaupungilla ei ole Gazaan solmittuja suhteita eikä Joensuu ole toiminut sellaisissa verkostoissa, joissa Gaza olisi ollut toimijana mukana.

Valmistelija: hallintopalvelut

Kaupunginjohtajan päätösehdotus:

Kaupunginhallitus ehdottaa, että kaupunginvaltuusto päättää

antaa edellä olevan vastauksen valtuutettu Ville-Pekka Timosen ynnä muiden valtuustoaloitteeseen humanitaarisen avun lahjoittamisesta Gazaan ja todeta aloitteen loppuun käsitellyksi.

Päätös: